

Hmeljarski vestnik

Glasiilo Hmeljarskega društva za Dravsko banovino v Žalcu

Izhaja mesečno enkrat — v hmeljski sezoni tudi večkrat v neobveznem obsegu
Člani Hmeljarskega društva prejemaajo list brezplačno

Štev. 5.

Žalec, dne 12. maja 1937

Leto IV.

Zadoščenje savinjskemu hmeljarstvu

Državni svet je razveljavil odločbi banske uprave in ministrstva notranjih zadev, s katerima je bil odstavljen glavni odbor Hmeljarskega društva za dravsko banovino

V Žalcu obstoji že 53 let Hmeljarsko društvo za dravsko banovino, ki je pomembna stanovska organizacija vseh hmeljarjev savinjskega okoliša. Društvo si je pridobilo za koristi hmeljarstva nevenljivih zaslug. V glavni meri je zasluga ravno te organizacije, da je hmeljarstvo v Savinjski dolini tako vzcvetelo in uspevalo in da je bilo z umnim in smotrenim izvajanjem hmeljarstva ustvarjeno v tej krajini tako lepo blagostanje.

Pred leti so se tudi v to društvo zanesli spori, ki so imeli svoj glavni izvor v tem, da je izvestna skupina forsirala spremembo društvenih pravil v tem smislu, da so se ustvarjale po posameznih občinah podružnice. V teh podružnicah so se često razračunavali politični spori lokalnih faktorjev na škodo stvarnemu delu, ki je namen društva.

Zaradi tega je društvo na glavnem občnem zboru dne 26. marca 1933 z večino glasov izvolilo nov upravni odbor. Večina delegatov podružnic je glasovala za takozvano Roblekovo listo, ki je prodrla s 34 proti 27 glasovom.

Podružnica Hmeljarskega društva v Braslovčah pa je vložila zoper sklepe občnega zbora z dne 26. marca 1933 pritožbo na sresko načelstvo v Celju in zahtevala ustavitev vseh sklepov tega glavnega občnega zbora, češ da se je občnega zbora udeležilo 15 delegatov podružnic Vojnik, Vransko in Škofja vas, dočim te podružnice takrat sploh niso več obstojale. Sresko načelstvo v Celju je pritožbo zavrnilo z utemeljitvijo, da gre za interne spore med člani društva, ki spadajo pred društveno razsodišče, ne pa pred državna oblastva.

Kr. banska uprava je to odločbo sreskega načelstva potrdila 18. maja 1934.

Dne 26. marca 1933 izvoljeni glavni odbor je predložil naslednjemu rednemu občnemu zboru 25. marca 1934 predlog o spremembi pravil v tem smislu, da so se odpravile podružnice in da sta ostala kot organa društva le glavna skupščina in odbor.

Kr. banska uprava je z odločbo z dne 18. avgusta 1934 odobrila nova pravila. Od tega časa dalje se je delovanje društva razvijalo zopet brez preprirov izključno le s stvarnega pogleda na interes celokupnega savinjskega hmeljarstva.

Tako je bilo stanje vse do pomladi 1936.

Nepričakovano pa je 20. marca 1936 banska uprava v Ljubljani izdala odločbo, s katero je spremenila svoji lastni prejšnji odločbi glede izvolitve novega odbora in glede spremembe pravil ter razveljavila ti dve odločbi in odločbo sreskega načelstva v Celju, ustavila vse sklepe glavnega občnega zbora z dne 26. marca 1933, tedaj izvršene volitve glavnega odbora in sklepe občnega zbora z dne 25. marca 1934 o spremembi pravil, vzpostavila v svoje funkcije glavni odbor, ki je posloval do občnega zbora 26. marca 1933, ter postavila v veljavnost društvena pravila, ki so veljala do občnega zbora 25. marca 1934.

Banska uprava je utemeljila svojo odločbo s tem, da podružnice na Vranskem, v Vojniku in Škofji vasi na dan občnega zbora 26. marca 1933 niso več obstojale in da torej njihovi delegati niso bili upravičeni udeležiti se volitev. Ker so te podružnice skupaj imele 13 delegatov in ker je banska uprava sklepala, da je od teh »gotovo« 12 glasovalo za Roblekovo listo, je bila mnenja, da je izvolitev te liste pripisovati edino le glasovanju neupravičenih delegatov.

§ 134. zakona o občnem upravnem postopku, s katerim je utemeljila banska uprava svojo odločbo, določa kot prav izjemno mero, da sme najvišje oblastvo v zaščito koristi v potrebnem obsegu razveljaviti ali spremeniti pravomočno odločbo, v kolikor je to nezogibno potrebno, da se odvrne težka nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za državno varnost, za javni mir in red, za javno varnost in pravost ali za narodno gospodarstvo.

Banska uprava je v svoji odločbi kratko izrekla, da se je morala poslužiti te izredne določbe zaradi tega, ker je bilo stanje v društvu nezakonito in je razburjalo članstvo Hmeljarskega društva po velikem delu sreza, in ker je zaradi zatrjevanih nepravilnosti propadala hmeljarska organizacija, ki je velevažnega pomena za narodno gospodarstvo Savinjske doline.

Zoper to odločbo je vložilo Hmeljarsko društvo po svojem pravnem zastopniku g. dr. Ernestu Kalanu v Celju pritožbo na ministrstvo notranjih zadev.

V tej pritožbi se je poudarjalo, da se sme § 134. zakona o obč. upravnem postopku uporabiti samo v prav posebnih primerih, kar izhaja že iz naslova dotičnega poglavja v zakonu: »Posebni primeri razveljavitve in spremembe odločbe«.

Pritožba je trdila, da ni nikakih takih interesov ali razlogov, ki bi utemeljevali tak ekscelencionalen poseg v s pravomočnimi odločbami ustvarjeno stanje, in da banska uprava takih razlogov tudi ni navedla in ne dokazala. Nasprotno so podani vsi razlogi, da se v svrhu mirnega in smotrenega delovanja za narodno gospodarstvo tako važne institucije v sedanjih, za hmeljarstvo tako težkih in resnih časih preprečijo in o-

pustijo vse perturbacije in motnje, ki niso neobhodno potrebne; ukrep banske uprave pa da pomeni v stvarnem in mirnem delu Hmeljarskega društva tako perturbacijo in povrnitev razmer, kakršne so vladale do leta 1933.

Pritožba je nadalje dokazala, da so podružnice Vojnik, Vransko in Škofja vas do 26. marca 1933 še obstojale.

Banska uprava je namreč zavzela stališče, da po starih pravilih podružnica preneha obstojati z momentom, ko pade število članstva podružnice pod 15. Ta trditev pa je neutemeljena in ne odgovarja resnici, ker določa § 15 pravil, da se podružnica razpusti, ako pade število članstva pod 15, in da ima glavni odbor oskrbovati imetje podružnice 10 let in šele če bi se v 10 letih ne ustanovila nova podružnica, pripade premoženje razpuščene podružnice centrali hmeljarskega društva. Iz tega sledi jasno, da ne drži pravni nazor banske uprave, da podružnica preneha obstojati z momentom, ko pade število članstva pod 15, temveč da je v takem primeru glavni odbor **upravičen** podružnico razpustiti. Podružnica torej ne preneha obstojati avtomatično, ako slučajno pade v kakšnem letu število članstva pod 15, temveč je za to treba šele izreka glavnega odbora o razpustu. Glavni odbor je imel torej pravico podružnico razpustiti, ne pa dolžnost to storiti, ampak je lahko poskusil podružnico zopet oživiti. Saj se je tendenca tedanjih pravil, da se podružnica po možnosti obdrži, videla iz določbe, da se naj premoženje podružnice aservira za dolgo dobo 10 let za novo podružnico, ki bi se eventualno v tem času ustanovila. Glavni odbor pa nikdar ni sklenil, da razpusti podružnice Vojnik, Vransko in Škofjo vas.

Podružnica v Škofji vasi pa sploh ni v svojem članstvu nikdar padla pod 15, ker je leta 1933. imela 76 članov, torej zelo častno število.

Pritožba pravi, da je odlok banske uprave v razlogih zelo strog glede čuvanja formalnosti pri ohranitvi podružnic, pa zelo prizanesljiv pri presoji vprašanja, ali ne bi bilo za razpust podružnic varovati istih formalnosti.

Občni zbor 26. marca 1933 je vsled ugovora zoper glasovalno pravico delegatov teh podružnic pod predsedstvom tedanjega podpredsednika g. Mihelčiča sporno vprašanje rešil ta-

ko, da je tem delegatom priznal pravico glasovanja in s tem torej tudi priznal obstoj podružnic. Če je kak dvom, spada zadeva pred društveno razsodišče, ne pa pred upravne oblasti.

Uporaba § 134. zakona o občem upravnem postopku je nezakonita. Banska uprava trdi, da se od nje zahtevane nepravilnosti ne morejo izpodbijati z nobenim rednim pravnim sredstvom. To pa ni točno, ker sta bili v obeh primerih vloženi pritožbi, ki sta bili pa zavrženi. Vprašanje, ali je v zaščito javnih koristi neizogibno se po treh letih poslužiti tako izrednega ukrepa, je zanikati.

Banska uprava si pomaga za utemeljitev tega izjemnega sredstva z nekaj besedami brez dokazov in brez navedbe kakih dejstev.

Odločba je torej že formalno neveljavna in nična, ker ni razložitve, kakor jo zahteva zakon o upravnem postopku.

Iz zapisnikov občnega zbora in sej glavnega odbora pa je razvidno in po vsem srezu znano, da je ravno za časa prejšnjih društvenih pravil, torej za časa podružnic bilo nemogoče vsako stvarno delo zaradi večnih preprirov, ki so vneli politične strasti in preprečevali vsako pozitivno udejstvovanje društva. Članstvo v posameznih krajih je bilo stalno vznemirjeno, ker se je v podružnice zanesla borba za politično premoč v društvu ter se je nabiranje članstva vršilo marsikje enostransko ali z ozirom na strankarsko in politično pripadnost. Zato so na občnem zboru leta 1934. delegati po ogromni večini z veseljem glasovali za opustitev podružnic. Za obstoj podružnic tudi glede na navedeno ni nikake stvarne potrebe, ker je savinjski hmeljski okoliš, ki predstavlja 95% vse produkcije v dravski banovini, teritorialno strnjen na okraja Celje in Vransko ter je razdalja med posameznimi kraji tako mala, da se v vseh 53 letih, odkar obstoji društvo, nikdar ni čutila potreba po decentralizaciji.

Pritožba je nadalje navedla, kako je po odpravi podružnic zavladalo v društvu mirno, toda intenzivno strokovno delo, in velike uspehe, ki jih je to delo rodilo.

Vseh teh okoliščin pa banska uprava ni ugotovila, ker pred svojo odločbo ni izvršila nikakih poizvedb niti ni društvu dala prilike, da se izjavi. Trditev banske uprave, da je hmeljarska organizacija propadala, je torej netočna. Kajti sklepi občnih zbo-

rov iz l. 1933. in 1934. so povzročili nasprotno razcvit društva in novo življenje v njem, ker so se iz društva izločili vsi politični in strankarski vplivi v času, ko je hmeljarska sloga in krepka stanovska organizacija vseh hmeljarjev bolj potrebna, kakor kdaj poprej.

Ministrstvo notranjih zadev pa je pritožbo zavrnilo.

V razlogih pravi ministrstvo, da je banska uprava svojo odločbo izdala z namenom, **da se povrne zaupanje v zakonitost postopanja upravnih oblasti, ki je bilo s prejšnjimi odločbami omajano** v tako širokem krogu interesentov, da ni bilo mogoče iti mimo tega. **O nezakonitosti sklepov niso bili po mnenju ministrstva prepričani samo hmeljarji, temveč tudi njihovi družinski člani, skupaj okrog 2000 ljudi**, in ker je hmeljarstvo glavna gospodarska panoga in je od uspeha hmeljarstva odvisnih najmanj 30.000 ljudi, med njimi okrog 12.000 odraslih, je interes na Hmeljarskem društvu v Savinjski dolini splošen. Zato se mora računati, **da je najmanj 10.000 odraslih ljudi presojalo občni zbor od leta 1933. kot nezakonit** in kot nezakonite tudi sledeče ukrepe.

Banska uprava je torej izdala svojo odločbo z namenom, da vzpostavi omajano zaupanje v upravne oblasti in s tem odvrne težko nevarnost za javni red in mir.

Hmeljarsko društvo in člana razrešene uprave so vložili zoper odločbo ministrstva po g. dr. Kalanu tožbo na Državni svet.

V tej tožbi se navaja, da bi v primeru, ako bi se § 134. uporabljal na ta način, kakor v predmetnem primeru, ko se po treh letih brez zadostnih razlogov razveljavijo oblastne odločbe, bila težko ogrožena pravna sigurnost in pravni red v državi. Kajti zanesel bi se v gospodarsko in pravno življenje element nesigurnosti in nestalnosti ter bi nastopila nevarnost, da se tudi že davno pravomočne odločbe oblasti pogosto menjajo. Čim pa pride do tega, ni ničesar več stalnega in postane vse negotovo.

Tožba pravi, da je odločba ministrstva nična in nezakonita, ker ne reši razlogov pritožbe in ker ministrstvo samo ne navaja razlogov za svojo odločbo. Zlasti pa ne pove, po kakih poizvedbah je prišlo do v odločbi navedenih rezultatov in števil. **Številka 10.000 odraslih ljudi, ki se baje razburjajo, je povsem poljubna**

in ne odgovarja dejstvom. Najmanj pa je ministrstvo v svoji odločbi dokazalo, da je bilo treba seči po § 134., da torej obstoji kaka »težka nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, za državno varnost, za javni mir in red, za javno varnost in nramnost ali za narodno gospodarstvo«. Gotovo se najdejo pri vsaki odločbi upravnih oblasti ljudje, ki so nezadovoljni. Ali taka nezadovoljnost ne more biti razlog za rušenje pravne sigurnosti in stalnosti. Nasprotno, reči se mora, da bi **ravno neutemeljena uporaba § 134. resnično v desetisočih vzbudila občutek pravne nesigurnosti in bi utegnila omajati zaupanje v upravna oblastva.** Ako se odstopi od načela, da je § 134. le izredna mera, ki sme biti uporabljena le pod prav posebnimi okoliščinami in le tedaj, kadar so točno podani vsi v zakonu navedeni razlogi, **potem neha pravni red v državi in prebivalstvo mora izgubiti zaupanje v vsako stalnost in**

v vse pridobljene pravice. Kajti vsak nov referent na izvestnih položajih bi lahko proglasil odločbe svojih prednikov za take, ki spadajo pod § 134., in jih še po letih razveljavil ter uničil.

Državni svet je tožbi ugodil in razveljavil odločbo ministrstva kot v zakonu neosnovano. V svojih razlogih navaja Državni svet, da je tožba utemeljena, in se pridružuje razlogom te tožbe. Ugotavlja, da iz aktov ne izhaja, da bi obstojala kaka težka nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za javno varnost v državi, za javni red in mir in za narodno gospodarstvo, niti da je **sploh bilo potrebno odklanjanje kakršnekoli nevarnosti.**

Izpodbijana odločba ni dokazala nikakšne nezakonitosti prejšnjih odločb niti trditve, da je omajano zaupanje interesentov v zakonitost postopanja upravnih oblasti. V ostalem pa ima društvo po pravilih za cilj

koristi svojih članov, ne pa javni interes. Ni torej nobene zakonite podlage za uporabo § 134. zakona o občem upravnem postopku.

Popolnoma neutemeljena je tudi trditev ministrstva, da so podružnice Vojnik, Vransko in Škofja vas prenehale obstojati avtomatično, ker bi, kakor je v tožbi pravilno navedeno, podružnica le tedaj ne obstojala več, ako bi njen prestanek bil ugotovljen na skupščini podružnice ali s sklepom društva ne glede na to, ali je število članov padlo že prej pod 15.

S tem je ta zadeva končno rešena in vzpostavljen je zopet odbor, ki je vodil društvene posle do leta 1936., ko je bil odstavljen z odločbami banske uprave in ministrstva notranjih zadev.

Hmeljarsko društvo pa bo odslej moglo svoje plodonosno in prepotrebno delo v korist našega hmeljarstva nadaljevati nemoteno.

„Škropilnice le najboljše!“

Na članek v »Slovenskem hmeljarju« z dne 30. aprila t. l. pod naslovom »Škropilnice le najboljše«, ki ga smatramo za direkten napad na naš domač proizvod, ker hvali v njem Hmeljarska zadruga na nedopusten način Holder-jeve prevozne škropilnice, odgovarjamo sledeče:

S tem, da je tvrdka Holder v Nemčiji stara firma, ki se bavi z izdelovanjem hmeljskih škropilnic, še ni povedano, da se ne da izdelati nekaj **boljšega**, kakor je Holder-jeva škropilnica.

Naša v Jugoslaviji patentirana prevozna **Lorber-jeva hmeljska škropilnica** ne vzdrži samo vsako primero s Holder-jevo škropilnico, temveč jo daleč prekaša, kar lahko dokažemo po strokovnjakih in izvedencih.

Pisec članka »Škropilnice le najboljše« bi se bil lahko prepričal v naši tovarni, da je naša patentirana **Lorber-jeva hmeljska škropilnica** boljše in močnejša, kakor Holder-jeva škropilnica in bi si bil prihranil ta članek.

Popolnoma napačno in nedopustno s stališča narodnega gospodarstva je, da se vlačijo tuje inozemsko blago v našo državo, ko imamo škropilnico domačega proizvoda, ki je **boljša in močnejša, se mnogo lažje pumpa in je vrhu tega še cenejša!**

Domača industrija rabi za svoje delavce kruha in zaposlitve, kar mora uvideti vsak pameten človek! Ali naj naše domače delavce, ki so vsi brez izjeme naši dobri državljani in davkoplačevalci, postavimo na cesto samo zato, da se bodo prodajale lahko pri nas Holder-jeve škropilnice?!

Glede konstrukcije naše škropilnice opozarjamo pred vsem na sledeče važne prednosti: Naš patent obstoja v tem, da se napumpa najprej 3 do 4 atmosfere zraka v zračni kotel, kar daje pri škrop-

ljenju ne samo enakomernejši, temveč tudi dalje časa trajajoči pritisk, kakor pri Holder-jevi škropilnici. Vzvod je izbalanciran s protiutežjo, radi česar je pumpanje mnogo lažje kot pri Holder-jevi škropilnici, ker odpade teža vzvoda, kar izredno olajša delo tistemu, ki goni pumpo. Zato se pri naši LORBER-jevi hmeljski škropilnici mnogo lažje doseže pritisk 20 do 25 atmosfer, kakor pri Holder-jevi škropilnici! To pa ni tako brezpomembno, ako pomislimo, da je treba škropiti hmeljske nasade največ poleti v hudi vročini, ko tudi kratkotrajnejši napor nenavadno izčrpa človeka, kako še le celodnevno pumpanje Holder-jeve škropilnice, ki se da le s težavo goniti!

Pri naši LORBER-jevi škropilnici je posoda iz medenine opažena z lesom, da je zavarovana proti zunanjim poškodbam. Toda ne glejte na zunanji blesk, ampak na dobro in praktično izdelavo! Čiščenje rezervoarja je zelo enostavno, ker se pokrov lahko sname. Teža medenine naše izredno močne pumpe znaša 19 kg, teža medenine Holder-jeve pumpe pa se ceni samo na 6 do 7 kg.

O resničnosti teh naših navedb se lahko hmeljarji vsak dan prepričate v naši tovarni, ravnotako pa tudi pisec članka »Škropilnice le najboljše«!

Hmeljarji! Ne dajte si obesiti od nestrokovnikov in gostobesednih agentov tujih inozemskih škropilnic, ki daleč zaostajajo za našo domačo LORBER-jevo škropilnico! Proti vsakomur pa, ki bi trdil, da so Holder-jeve škropilnice v tej ali oni obliki boljše, kakor naše Lorber-jeve škropilnice, bomo postopali sodnijsko!

Hmeljarji! Kupujte škropilnice pri nas v tovarni, kjer boste vedno dobro, solidno in pošteno postreženi! Kdor želi, si lahko nabavi **tudi samo pumpo**, sod in voz pa si napravi sam!

Naša tvrdka obstoja že šestdeset let in si je s svojimi priznanimi hmeljskimi sušilnicami pri-

dobila zaslužen sloves, ki ga bo s svojo **patentirano in nenadkriljivo hmeljsko škropilnico** le še bolj utrdila in povečala v vrstah naših hmeljarjev!

Jos. Lorber & Comp.

prva najstarejša tovarna hmeljskih sušilnic, škropilnic in poljedelskih strojev
Žalec pri Celju

Gnojenje hmelja v maju

Hmeljarji, ki niso gnojili lansko jesen ali letos spomladi svojih nasadov s hlevskim gnojem ali pa jim primanjkuje hlevskega gnoja za letošnje gnojenje, so primorani poslužiti se umetnih gnojil, da izboljšajo kakovost in množino hmeljskega pridelka. Ravnotako bodo morali oni hmeljarji, ki so vsled dolgotrajnega deževnega vremena odrezali svoje nasade še le proti koncu aprila, ko je pognala rastlina že do 1 m visoke trte, nadomestiti rezervno hrano, ki jo je izgubila rastlina vsled rezi hmeljske korenike, z izdatnim in polnim gnojenjem. Tu pridejo v poštev poleg hlevskega gnoja predvsem umetna gnojila, ker gnojnice in stranišnika ne moremo priporočati.

Hmeljska rastlina rabi za svoj razvoj tri glavne snovi: **dušik, kalij in fosfor**. Dolgoletna izkušnja je pokazala, da se je gnojenje hmeljske rastline z gnojili, ki vsebujejo te tri hranitve snovi v vseh deželah in na vsaki zemlji, kjer se goji hmelj, najboljše obneslo.

Predvsem se priporoča gnojenje s **40%no kalijevo soljo**, ker je hmelj, kakor znano, izrazita kalijeva rastlina. Ker pa je hmeljska rastlina v teku dolgih let, odkar gojimo pri nas hmeljarstvo, skoraj povsod že izčrpala prirodne zaklade kalija, ki ga tudi s hlevskim gnojem ne moremo nadomestiti v zadostni meri, je potrebno, da dovajamo zemlji potrebne količine kalija potom gnojenja s 40%no kalijevo soljo.

Ako s hlevskim gnojem nismo gnojili, potrebujemo za 1000 rastlin 75 kg kalijeve soli, če pa smo zadostno gnojili s hlevskim gnojem, pa samo 50 kg.

Fosfor dovajamo zemlji potom gnojenja s **superfosfatom**. Za gnojenje v maju pride v poštev samo **kostni superfosfat**. S Tomaževo žlindro in fosfatno žlindro ne smemo gnojiti spomladi, ako hočemo dvigniti letošnji pridelok. Žlindra, ki bi jo trosili sedaj, bi prišla v poštev kot hrana še le za drugo leto, ker rabi mesece in mesece, predno se v zemlji raztopi in postane rastlini dostopna kot hrana. Za gnojenje 1.000 rastlin rabimo 100 kg kostnega superfosfata.

Gnojilo, ki vsebuje vse tri hmeljski rastlini potrebne hranive snovi dušik, fosfor in kalij, je **Nitrofoskal**, ki so ga lani z zadovoljivim uspehom uporabljali naši hmeljarji in je izdelek Tvornice za dušik v Rušah.

Za uspeh gnojenja je velike važnosti, da pride gnojilo čim prej v zemljo, kjer je rastlini pravočasno na razpolago kot hrana. Trditev nekaterih hmeljarjev, da to ali ono umetno gnojilo ne pomaga, ne drži, ampak je le dokaz, da hmeljar ni **pravočasno** uporabljal tega gnojila. Zato pa je prišlo dotično gnojilo prav rastlini za drugo leto, ker se v prejšnjem letu ni pravočasno razkrojilo v zemlji. Treba je ve-

deti, da so nekatera umetna gnojila težko in počasi topljiva v zemlji. Zato je najbolje, da jih trosimo že v jeseni, če pa v jeseni tega nismo storili, potem moramo hiteti zgodaj spomladi, da pridejo prav rastlini še le v letošnjem letu.

Kot hitra in nujna pomoč pozno rezanim nasadom, ki so z rezjo izgubili rezervno hrano, pride v poštev sedaj zlasti **čilski soliter**, ki ga je treba raztrositi okrog korenike **takoj!**

Napeljevanje hmeljskih trt na droge

Mnogi hmeljarji so še danes mnenja, da je napeljevanje hmeljskih trt enostavno delo, ki ga razume vsak hmeljar in vsak poljski delavec. Vendar temu ni tako! To delo ni tako lahko in ga je treba dobro razumeti. Hmeljar se mora zavedati, da je napeljevanje trt poleg rezi hmeljske korenike v veliki meri odločilno za kakovost in množino pridelka. Pri natančnem ogledu hmeljskih nasadov med letom vidimo, koliko napak napravijo še vedno mnogi hmeljarji že v začetku obdelovanja.

Večina hmeljarjev je tudi letos obrezala hmelj v teku marca in v začetku aprila. Hmeljarji, ki imajo svoja hmeljišča v nizkih legah, pa so prišli vsled dolgotrajnega deževnega vremena v prav neprijeten položaj, ker so morali čakati z obrezovanjem do konca aprila. Kako se bo obnesla ta pozna rez, bomo videli pozneje. Rez hmeljske korenike je namreč operacija, ki jo moramo izvršiti takrat, ko v rastlini še miruje življenjski sok. Pri pozni rezi, ko je rastlina že preveč odgnala, pa gre mnogo rezervne hrane, ki se je nabrala od jeseni dalje v koreniki, v i z g u b o!

Ko poženejo iz obrezanih korenik mladice, pričnemo s postavljanjem drogov. Pri tem je važno, da ne postavimo droga **preblizu** korenike, temveč **v razdalji 30 — 40 cm od korenike**. Ko dosežejo trte primerno višino, odberemo iz šopa mladice, ki so pognale iz sredine korenike, 4—6 **srednje močnih trt**, ostale pa porežemo po možnosti tik nad koreniko z nožem, kakršnega uporabljamo za obrezovanje.

Popolnoma napačno pa je, ako hmeljar ostale mladice **potrگا** in **populi**, ker se pri tem zelo pogosto začne korenika, kar rastlino močno moti v nadaljnji rasti.

Od odbranih trt napeljemo 2, 3 ali celo 4 trte, ostale pa pustimo za rezervo, ako se nam pozneje pri privezovanju katera napeljanih trt odlomi, pa tudi za slučaj, ako nam toča katero odbije.

Glede tega, koliko trt se naj napelje na drog, so mišljenja v splošnem precej deljena. Na Češkem v okolici Žatca napeljujejo hmeljarji samo po 2 trti na droge oz. žico, to pa radi tega, ker pri njih hmeljska rastlina v splošnem ni tako močna kakor pri nas, poleg tega pa imajo na Češkem mnogo manj padavin kot mi v Savinjski dolini.

Dolgoletna izkušnja nam je pokazala, da je najboljše, ako napeljemo na drog po **tri** trte. Le v mladih in krepkih nasadih, kjer pokaže rastlina izredno bujno rast, se naj napeljujejo po 4 trte. V slabotnih nasadih pa kaže tudi pri nas napeljati samo po dve trti na drog.

Opozarjamo hmeljarje, da **ne** napeljujejo na droge **najmočnejših** trt, ki poženejo prve iz zemlje in hitro doraščajo, dajejo obilo hmeljevine, toda manj

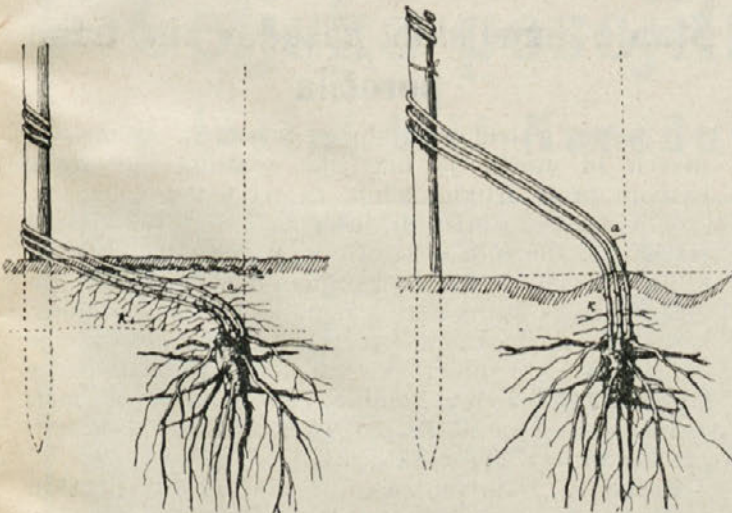
lepih kobul. Potem se pa hmeljarji pri obiranju začudenj vprašujejo, kako je mogoče, da rodi pri isti rastlini ena trta redke in velike kobule, druga trta pa da obilo malih in finih kobul. Ta pojav opazujemo pri rastlinah, kjer smo — zlasti pri zgodnji rezi hmeljske korenike — napeljali na drog poleg najmočnejše eno ali dve slabotnejši trti. Slabotnejša trta nam bo vedno dala male in fine kobule, prva najmočnejša pa redke in velike kobule, to pa radi tega, ker prihaja večina najmočnejših trt iz stranskih poganjkov.

Pri napeljevanju trt je posebno važno, da napeljemo trte **nizko poševno**, t. j. **skoraj vodoravno in tik nad zemljo** k drogu, da pride pri osipanju hmeljske rastline čim več trte v zemljo, kjer odžene trta nešteto drobnih nitkastih koreninic, takozvanih rosnih koreninic. Te rosne koreninice so za letno prehranjevanje hmeljske rastline izredno važen činitelj in če pritegnemo hlevski gnoj, ki smo ga dali spomladi okoli korenike pozneje k trtam ter jih zasujemo z zemljo, ne bo rastlina med letom, ko rabi največ hrane, trpela pomanjkanja.

Z vodoravnim napeljevanjem hmeljskih trt pa ne omogočimo samo rastlini lažje sprejemanje hrane potom rosnih koreninic, **ampak preprečimo ličinkam hmeljnega hrošča (plinthus porcatus), da ne pridejo pred zimo do korenike, kar je tudi zelo važno!**

Popolnoma napačno pa dela tisti hmeljar, ki priveže **napete trte visoko poševno** k drogu, ker s tem **onemogoči** trtam tvorbo prepotrebnih rosnih koreninic, ličinki hmeljnega hrošča pa skrajša pot do korenike, kjer vrši ona svoje škodljivo delo. **Tega škodljivca ne smemo podcenjevati, ker je v stanu, da nam uniči cele nasade, kakor smo to že doživeli!**

Slaba stran visokega poševnega napeljevanja trt pa je tudi v tem, da se mnogo trt potrga ne le ob poletnih nevihtah, ampak tudi pri podiranju hmeljskih drogov za časa obiranja hmelja. O pravilni in napačni napeljavi hmeljskih trt glej sliko 1. in 2.!

Sl. 1. Pravilno napeljan hmelj Sl. 2. Nepravilno napeljan hmelj

Glede privezovanja hmeljskih trt je treba še pripomniti, da se naj to delo opravlja le ob suhem vremenu in ne prezgodaj zjutraj, ko se rosa še ni posušila, ker so mokre trte takrat zelo krhke in se pri vezanju in naravnavanju kaj rade polomijo.

Marsikateri hmeljar bo morda mislil, da so ta

navodila in opozorila odveč, ker danes ve tako rekoč že vsak otrok, kako se obdeluje hmelj, vendar temu ni tako! Še vedno je mnogo hmeljarjev, ki delajo ravno pri teh važnih pomladanskih delih težke napače, ki povzročajo hmeljarju škodo tako v pogledu kvalitete, kakor tudi množine hmeljskega pridelka.

Na Češkoslovaškem in v Nemčiji, kjer se hmeljarstvo goji že več sto let in so hmeljarji na praktičnih izkušnjah najbogatejši, se navodila za obdelovanje hmelja leto za letom ponavljajo v strokovnih listih, hmeljarji pa jih vestno čitajo in upoštevajo. Zato tudi nam, zlasti mlajšim hmeljarjem, ne bodo v škodo!

Hmeljarstvo na Poljskem

Znani hmeljarski strokovnjak Lukomski je izdal o današnjem hmeljarstvu na Poljskem brošuro, ki jo je založila hmeljarska zadruga v Dubnu.

Pisec opisuje zgodovino poljskega hmeljarstva do današnjega dne.

Med svetovno vojno je bila površina hmeljskih nasadov na Poljskem močno reducirana. Konjunktura leta v povojni dobi so imela tudi na Poljskem za posledico prekomerno povečanje hmeljskih nasadov, kar je povzročilo leta 1928. težko krizo. Hmeljska kriza pa je zajela tudi druge države. Nemčija in Češkoslovaška, glavni državi z razvito hmeljsko trgovino sta pričeli z omejitvijo svojih nasadov ter izdali ukrepe za omejitev uvoza tujega hmelja in pospeševanje izvoza lastnega hmelja. Od teh ukrepov pa je bil poljski hmelj tem hujše prizadet, ker ni imel nobene lastne znamke in je bil 90%no navezan na izvoz. Sledila je omejitev površine nasadov od 3.535 ha (v letu 1929) na 1.973 ha (v letu 1931.). S popuščanjem krize v naslednjih letih pa je pričela površina nasadov naglo rasti ter dosegla v lanskem letu že 3.366 ha. To prekomerno in nesmiselno širjenje nasadov pa ne obeta nič dobrega za bodoči razvoj poljskega hmeljarstva, temveč pomeni, da se z naglimi koraki bliža ponovna hmeljska kriza, ki bo vnovič zrušila poljsko hmeljarstvo.

Pisec prihaja do zaključka, da se mora tudi Poljska prilagoditi zahtevam inozemskih hmeljskih tržišč, ki jih nikakor ni mogoče osvojiti s **kvan-titeto**, temveč samo s **kvaliteto** hmelja. Položaj hmeljarjev pa je poslabšan tudi vsled pomanjkanja organizacije in radi špekulacije, kar bo treba s časom odpraviti. Temeljne zahteve hmeljarjev je mogoče izpolniti samo z ureditvijo produkcije potom **omejitve novih nasadov**, neobhodno potrebne za produkcijo kvalitetnega blaga pa so tudi dobre hmeljske sušilnice. Posebno pozornost je treba posvetiti uvedbi hmeljskih poskusnih postaj. Hmeljska trgovina se naj koncesionira, koncesije pa naj dobe samo takšne firme, ki odgovarjajo tako moralnim kakor tudi tehničnim zahtevam. Predprodaje hmelja se naj proglašijo za neveljavne. Hmeljski trgovini naj se dovolijo potrebni krediti, stremi pa naj se tudi za tem, da se s povečanjem konzuma piva dvigne poraba hmelja na domačem trgu. Hmeljarji naj se organizirajo v strokovnih organizacijah. Prisilno včlanjenje v teh organizacijah pa bi se dalo izvesti potom obveznih potrdil o izvoru hmelja, ki bi se izdajala samo članom teh organizacij.

Pisec brošure si stalno prizadeva, kako bi najboljše koristil svojim hmeljarjem in svoji domovini. Če pa se mu bo to tudi posrečilo pri ohranitvi sedanje površine hmeljskih nasadov na Poljskem, kjer morajo hmeljarji prodajati svoje blago v izgubo, je zelo dvomljivo.

Brošura je velezanimiva tudi za nas, ker je načeta v njej cela vrsta vprašanj, ki so aktualna za naše hmeljarstvo ravnotako kot za hmeljarstvo na Poljskem. Tako pri nas kakor tudi na Poljskem, je potrebna takojšnja omejitev površine hmeljskih nasadov, če se hoče ohraniti hmeljarstvo še nadalje kot rentabilno gospodarsko panogo. Poljska in Jugoslavija porabita kot izrazito agrarni državi le neznamen del svojega hmeljskega pridelka doma in sta primorani izvažati skoraj v celoti svoj hmelj v inozemstvo.

Značilno pa je, da se ravno Poljska in Jugoslavija kot edini državi upirata izvedbi omejitve hmeljskih nasadov, dasiravno nimata skoraj nobene noga notranjega konzuma svojega hmelja, medtem ko sta Nemčija in Češkoslovaška že uredili zakonitim potom površino svojih hmeljskih nasadov.

Naše društvo se bori že leta in leta za **rajoniranje strnjjenih hmeljskih okolišev in omejitev hmeljskih nasadov** v naši državi ter bo to borbo odločno nadaljevalo do končne in popolne ureditve tega vprašanja, od katerega je odvisna bodočnost našega hmeljarstva!

Hmeljarji, pozor na kuštrovce!

Posledice mokre pomladi se že kažejo vsepovsod v naših hmeljskih nasadih. Na nežnih mladikah, ki prodirajo iz zemlje že nastopa **peronospora** ta najhujši sovražnik našega hmeljarja! V vseh nasadih širom Savinjske doline najdemo izrazite **kuštrovce**. Kaj nam je storiti, vprašujejo hmeljarji, ki prihajajo k nam po nasvete.

Odgovor je samo eden: začnite takoj z energičnim zatiranjem tega nevarnega sovražnika hmeljske rastline! Pobirajte sproti vse kuštrovce in jih uničujte z ognjem! Popolnoma napačno dela tisti, ki kuštrovce sicer potrga, vendar jih pusti ležati v nasadu ali na meji! Kljub vsem opozorilom in svarilcem se še danes najde mnogo mnogo hmeljarjev, ki delajo to napako!

Da preprečimo nadaljnji razvoj peronospore, je potrebno, da se pripravimo takoj na škropljenje hmeljskih nasadov. Izkušnja zadnjih let nam je pokazala, da je peronospora brezobziren sovražnik, ki samo čaka, kdaj nas bo zavratno napadel! Zato hmeljarji, pravočasno v odločen boj, da ne bo zopet prepozno!

Hmeljarsko društvo za Dravsko banovino

OBJAVA HMELJARSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO

Na seji glavnega odbora Hmeljarskega društva za Dravsko banovino v Žalcu, ki se je vršila v petek 7. maja 1937. ob ½2. uri pop. v društveni pisarni, je bilo soglasno sklenjeno, da se objavi naslednje:

Državni svet, najvišja instanca za tožbe, proti odločbam ministrstev, je z razsodbo od 16. marca 1937. opr. št. 1.530/37. vsled tožbe Hmeljarskega dru-

društva za Dravsko banovino v Žalcu, razveljavil odločbo ministra notranjih zadev, s katero je bila potrjena odločba kr. banske uprave v Ljubljani o razveljavitvi sklepov občnih zborov Hmeljarskega društva iz let 1933., 1934., 1935. in 1936.

S to odločbo državnega sveta so zopet postali veljavni vsi sklepi navedenih občnih zborov ter je vpostavljen zopet glavni društveni odbor, ki je vodil posele do leta 1936.

Ker pa se uprava, katera je bila izvoljena decembra 1936. in marca 1937. brani izročiti premoženje, arhiv in pošto društva zakoniti upravi, objavlja glavni odbor Hmeljar. društva za Dravsko banovino:

1) Da je vsled razsodbe Državnega sveta prenebala označba društva kot »Hmeljarsko društvo za Slovenijo« in se društvo imenuje zopet pravilno »Hmeljarsko društvo za Dravsko banovino v Žalcu«.

2) da je »Hmeljarski vestnik« po sklepu glavnega odbora edino glasilo Hmeljarskega društva in da »Slovenski hmeljar« nima več pravice, se označevati kot glasilo Hmeljarskega društva.

3) Da naj do nadaljnega vsi člani društva ter vse stranke in interesenti, ki se obračajo do društva pismeno, dotična pisma in pošiljke naslavljajo na predsednika Hmeljarskega društva g. Rudolfa Lorberja v Žalcu.

V Žalcu, dne 7. maja 1937.

Društveno vodstvo.

Pozor, hmeljarji!

Hmeljarsko društvo za Dravsko banovino v Žalcu je vsled sklepa glavnega odbora z dne 7. maja 1937. pričelo zopet redno pošiljati v društveni pisarni, ki se nahaja v posloplju Hmeljarne v Žalcu, nasproti kolodvora.

**URADNE URE SO VSAK TOREK, ČETRTEK
IN SOBOTO OD 8. DO ½10. URE DOPOLDNE.**

Društveno vodstvo.

Stanje hmeljskih nasadov in tržna poročila

Žalec. Vsled neugodnega vremena v mesecu marcu in aprilu je hmeljska rastlina zaostala v razvoju proti drugim letom za tri tedne.

V mesecu aprilu ni došlo na našem hmeljskem tržišču do nobenih zaključkov. V zadnjem času pa se je pokazalo nekoliko zanimanja za preostale zaloge lanskega letnika, ki znašajo okrog 300 kvintalov.

Na mednarodni razstavi v Solunu, je dobil savinjski hmelj visoko odlikovanje in sicer **GRAND PRIX z zlato kolajno**. Ta naš najboljši hmelj je razstavila tam **HMELJARNA V ŽALCU**, ki bo tudi prejela to najvišje odlikovanje.

Bačka. V zadnjem času ni bilo skoraj nikakih zaključkov v hmeljski trgovini. Hmeljska rastlina je radi neugodnega in deževnega vremena zaostala v rasti za tri tedne.

Češkoslovaška. Rž hmeljske korenike se je radi dolgotrajnega deževnega vremena močno zakasnila in bo končana šele prihodnji teden. Večina hmeljarjev je trenutno zaposlena z obešanjem žice v žičnih nasadih. V obrezanih nasadih prihajajo mladice

vsled hladnega deževnega vremena le počasi na površje. Iz raznih predelov javljajo o močnem nastopanju rilčkarjev in bolhačev, ki povzročajo na nežnih mladikah veliko škodo.

Na žateškem hmeljskem trgu se je povpraševanje zlasti po hmelju slabše vrste močno dvignilo in so bile kupčije za te vrste hmelja precej živahne. Prodalo pa se je tudi nekaj boljšega in prima hmelja. Cene so se gibale v okviru od Kč 600.— do Kč 1.050.— za 50 kg. (Din 18.— do Din 32.— za 1 kg). V javni oznamovalnici za hmelj v Žalcu je bilo doslej oznamovanih 72.494 bal hmelja brutto v težini 177.055 kvintalov.

Nemčija. Položaj na hmeljskem tržišču je nespremenjeno miren. Hladno in deževno pomladansko vreme je imelo za razvoj hmeljske rastline škodljive posledice. V splošnem je rastlina zaostala. S krčenjem neodobrenih nasadov se nadaljuje.

NA PRODAJ

je dobro ohranjena **samodelna** (na konjski pogon) **škropilnica** pod ugodnimi pogoji. Vprašati pri g. FRIDERIKU ŠIRCA V ŽALCU!

I. Poročilo Hmeljarskega društva za Dravsko banovino v Žalcu o stanju hmeljskih nasadov.*

Vsled skrajno neugodnega, hladnega in deževnega vremena meseca marca, aprila in v začetku maja se je rez hmeljske korenike nenavadno zavlekla in je bila šele pred nekaj dnevi končana. Hmeljarji so trenutno zaposleni s postavljanjem hmeljskih drogov, katero delo se radi slabega vremena doslej ni moglo izvršiti v vseh nasadih.

Hmeljska korenika je dobro prezimila ter je krepka in zdrava. Vendar se lahko trdi, da je hmeljska kultura 2—3 tedne v zaostanku. Le v nekaterih

nasadih — zlasti v višjih legah — so poganjki nekaj cm visoki.

Od letnika 1936. je le še kakih 300 kvintalov neprodanih, za katere se je pred kratkim pokazalo nekaj zanimanja.

V Žalcu, dne 6. maja 1937.

Društveno vodstvo.

* Ta poročila so za strokovne organizacije in strokovne liste inozemstva.

Propagandno škropljenje

Podružnica Kmetijske družbe v Žalcu priredi propagandno škropljenje hmeljskih nasadov proti peronospori **dne 23. maja t. l. ob 9. uri** dopoldne v hmeljišču g. M. Jošta nasproti gostilne Aubreht v Žalcu. V slučaju slabega vremena pa se vrši isto dne 30. maja ob isti uri ravnotam.

Vsi hmeljarji vljudno vabljeni! Pri tej priliki bo predaval o raznih sistemih škropilnic in o pripravi brozg, ki jih uporabljajo danes hmeljarji po vsem svetu v boju proti živalskim in rastlinskim škodljivcem, absolutent hmeljarske šole v Žalcu g. Martin Jošt iz Gotovelj. Hmeljarji, udeležite se zanesljivo in v velikem številu tega važnega predavanja!

HHRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

CELJE - MARIBOR - LJUBLJANA

Pupilarno varen zavod — Obrestovanje najugodnejše

Za vloge in obresti jamči Dravska banovina z vsem premoženjem in davčno močjo ter znatne zavodove rezerve.

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši Narodni dom

Glavnica in rezerve
nad Din 16,500.000

Kupuje in prodaja devize in valute

Izdaja uverenja za izvoz blaga

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter nudi za nje popolno varnost in ugodno obrestovanje

Podružnici:

Maribor, Šoštanj

HMELJARJI!

V vseh naprednih deželah ni niti enega hmeljarja, ki bi ne gnojil svojih hmeljskih nasadov s

ČILSKIM SOLITROM

tem najboljšim naravnim dušičnim gnojilom, vsled česar morate tudi **vi vsi** izkoriščati dobroto njegovega uspešnega učinkovanja, ako hočete doseči dober in obilen pridelek.

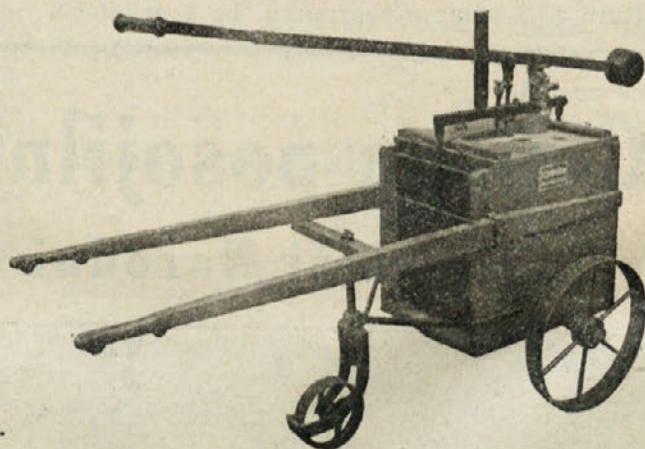
Ker pa učinkuje čilski soliter takoj in hitro dovaja rastlini hrano, je treba gnojiti hmeljske nasade s tem gnojilom v 2 ali 3 obrokih.

Prvi obrok po 3 dkg se daje rastlini takoj sedaj, drugi obrok najmanj 2 dkg v juniju, tretji obrok pa eventuelno v juliju, torej v malih porcijah, ki pa donasajo velike koristi.

Čilski soliter prodajajo po sedanjih ugodnih cenah:

**v Braslovčah trgovina J. Krašovic, v Žalcu gg. J. Krašovic
in Ivan Vizovišek, v Celju pa Kmetijska družba.**

Škropilnice za hmelj

Priporočamo naše priznane najboljše, najmočnejše in patentirane škropilnice za hmelj. **Lahko pumpanje do 20 in 25 atm.**, dolgo trajajoči, enakomerni pritisk, najfinejše razpršenje! Po želji z bambusovimi palicami ali pa s takozvanim amerikancem. Prevozne ročne ali s konjem, na 3 kolesa, vsebina 90 litrov. **MOTORNE BRIZGALNE** najstarejše in najpomembnejše tovarne v Nemčiji Carl Platz, Ludwigshafen am Rhein. — Male, velike in samovozne, pritisk 35 do 40 atm., vsebina 200 litrov.

Jos. Lorber & Comp.,

prva in najstarejša tovarna hmeljskih sušilnic, škropilnic in poljedelskih strojev, **Žalec pri Celju**

